

Οι μικροί αρχαιολόγοι της Θράκης

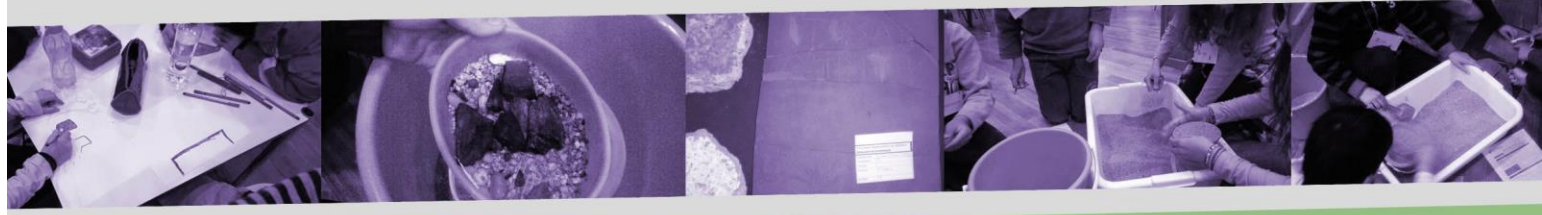

... για Δημοτικά Σχολεία

Φάκελος για Εκπαιδευτικούς:

«Παραμυθο-ξενάγηση
στο Χάνι Αβέρωφ»

Νατάσα Μιχαηλίδου
αρχαιολόγος-μουσειολόγος-ξεναγός, MA

σε συνεργασία
με τον φορέα:

Ξάνθη, Ιούλιος 2022

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγικά	2
2. Η Ακαδημία Ποίησης και Παραμυθιού	3
3. Πρακτικές πληροφορίες	4
4. Δραστηριότητες πριν από την εκπαιδευτική ξενάγηση	7
5. Τι γίνεται κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ξενάγησης	9
6. Δραστηριότητες μετά από την εκπαιδευτική ξενάγηση	10
7. Σχέση με μαθήματα Δημοτικού Σχολείου	13
8. Αξιολόγηση	15
9. Ενδεικτική Βιβλιογραφία	16

1. Εισαγωγικά

Ο Φάκελος αυτός περιέχει ενημερωτικό και βοηθητικό συνοδευτικό υλικό για τους «μικρούς αρχαιολόγους της Θράκης» και συγκεκριμένα για την εκπαιδευτική ξενάγηση «Παραμυθο-ξενάγηση στο Χάνι Αβέρωφ».

Οι «μικροί αρχαιολόγοι» παρουσιάζονται στα σχολεία από το 2011 από εξειδικευμένη αρχαιολόγο-μουσειολόγο-ξεναγό (με επίσημη άδεια για ξεναγήσεις από το Υπουργείο Τουρισμού). Πραγματοποιούνται ως **εκπαιδευτικό πρόγραμμα** σε συνεργασία με το **Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης** και **στην τάξη κατόπιν πρόσκλησης** ή ως **αυτόνομες ξεναγήσεις** σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.

Στους «μικρούς αρχαιολόγους της Θράκης» έχουν συμμετάσχει πάνω από **7.000 μαθητές**. Οι δράσεις αυτές έρχονται να ενισχύσουν το εκπαιδευτικό έργο του σχολείου, τη μάθηση μέσω ψυχαγωγικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων και την προβολή της τοπικής ιστορίας και των μνημείων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2022-23 «Οι μικροί αρχαιολόγοι της Θράκης» περιλαμβάνουν τα **εκπαιδευτικά προγράμματα** και τις **ξεναγήσεις** που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 1 και πραγματοποιούνται με την υποστήριξη της **Ακαδημίας Ποίησης και Παραμυθιού**.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΘΕΜΑ	ΤΑΞΗ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΠΑΙΔΙ
Εκπαιδευτικά Προγράμματα				
1.	Η ανασκαφή των μικρών αρχαιολόγων	Αρχαιολογία και αρχαία μνημεία της Θράκης	Νηπιαγωγεία, Δημοτικά (Α'-Στ')	2 €
2.	Κυνήγι θησαυρού στην Καπναποθήκη Π	Ο καπνός στην Ξάνθη και η Καπναποθήκη Π	Δημοτικά (Γ'-Στ')	2 €
3.	Τα παραμύθια του Καραγκιόζη	Η τέχνη του ελληνικού λαϊκού θεάτρου σκιών	Νηπιαγωγεία, Δημοτικά (Α'-Στ')	2 €
4.	Η ζωή της σκιάς	Θεατρικά παιχνίδια με σκιές και αφήγηση μύθων	Νηπιαγωγεία, Δημοτικά (Α'-Στ')	2 €
5.	Αφήγηση μύθων και παραμυθιών	Μύθοι Αισώπου και λαϊκά παραμύθια από την Ελλάδα και τον κόσμο	Δημοτικά (Α'-Στ')	2 €
6.	Ένας σκόρος στο Λύκειον των Ελληνίδων Ξάνθης	Το αρχοντικό Χασιρτζόγλου και το Λύκειον των Ελληνίδων Ξάνθης	Δημοτικά (Γ'-Στ')	2 €
Εκπαιδευτικές Ξεναγήσεις				
7.	Παραμυθο-ξενάγηση στα αρχαία Αβδήρα	Το Αρχαιολογικό Μουσείο και η αρχαία πόλη των Αβδήρων	Δημοτικά (Α'-Στ')	2 €
8.	Παραμυθο-ξενάγηση στο χάνι Αβέρωφ	Τα χάνια και το ιστορικό κέντρο της Ξάνθης	Δημοτικά (Γ'-Στ')	2 €
9.	Η παλιά Ξάνθη τότε και τώρα	Παλιά πόλη της Ξάνθης: άνθρωποι, κτίρια και περιβάλλον	Δημοτικά (Γ'-Στ')	2 €
10.	Από τον Δανιέλ στον Χατζιδάκι	Το αρχοντικό Δανιέλ και ο Μάνος Χατζιδάκις στην παλιά Ξάνθη	Δημοτικά (Γ'-Στ')	2 €

Πίνακας 1: «Οι μικροί αρχαιολόγοι της Θράκης» με τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις ξεναγήσεις που περιλαμβάνουν.

2. Η Ακαδημία Ποίησης και Παραμυθιού

Η Ακαδημία Ποίησης και Παραμυθιού είναι ένας φορέας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με έδρα τη Βαμβακού Λακωνίας. Δημιουργήθηκε το 2014 από το «Όναρ-μέσω τέχνης για το άρρωστο παιδί» (<http://pf-academy.gr/>).

Το Όναρ, ΜΚΟ, μετά από δεκατέσσερα χρόνια συστηματικής εργασίας στα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία της χώρας, στα ειδικά σχολεία, στα Ε.Ε.Ε.Κ και στα κέντρα πολιτών με αναπηρία, διαπίστωσε ότι το ελληνικό παραδοσιακό παραμύθι αποτελεί το κυριότερο εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών, γονιών, ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού για την ενδυνάμωση των παιδιών, την κοινωνικοποίηση παιδιών με αναπηρία και την ψυχοπνευματική τους ανάπτυξη, αλλά αποτελεί παράλληλα και μέσον διδασκαλίας. Το Όναρ δημιούργησε το 2010 το τριμηνιαίο **Περιοδικό «Το παραμύθι»** το οποίο διανέμεται δωρεάν σε Νοσοκομεία και Ειδικά Σχολεία, ενώ διατίθεται συνδρομητικά.

Η Ακαδημία ιδρύθηκε το 2014 στην Αθήνα αλλά από το Νοέμβριο του 2017 έκανε το μεγάλο βήμα και δημιούργησε στη **Βαμβακού Λακωνίας** το «Διδασκαλείο» της! Εκεί βρέθηκε ο χώρος που θα στεγάσει τις δράσεις της Ακαδημίας ώστε να γίνει τα επόμενα χρόνια πραγματικότητα ένα μεγάλο όραμα σε αυτό το σχεδόν εγκαταλελειμμένο, ορεινό χωριό της χώρας: Τη δημιουργία του «χωριού των παραμυθιών». Προς τον σκοπό αυτό οργάνωσε μεταξύ άλλων ετήσια βιωματικά επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λακωνίας, με θέμα «Γραφή και Αφήγηση του Παραμυθιού». Κατακλείδα των σεμιναρίων υπήρξε το 1^ο Παλλακωνικό Φεστιβάλ Παραμυθιού στις 26 και 27 Μαΐου 2018.

Η Ακαδημία έχει **σκοπό** την μελέτη, την παραγωγή και την διδασκαλία ποίησης και παραμυθιού στην νέα κοινωνική πραγματικότητα που συνεχώς διαμορφώνεται και απαξιώνει τις μορφές αυτές του γραπτού και προφορικού λόγου. Στόχος είναι η βελτίωση του εκπαιδευτικού, παιδαγωγικού και θεραπευτικού έργου και η προσέγγιση των νέων. Απαραίτητη είναι, επίσης, η ανάδειξη της κλασικής παιδείας και του λαϊκού παραδοσιακού πολιτισμού στον ποιητικό και προφορικό λόγο. Η οργάνωση και δράση προγραμμάτων με αντικείμενο την κατάρτιση και εκπαίδευση παιδιών, εφήβων και ενηλίκων σε ζητήματα κοινωνικού, παιδαγωγικού μα και ψυχολογικού ενδιαφέροντος μέσω της ποίησης και του παραμυθιού είναι βασική προτεραιότητα. Μέγα ζητούμενο είναι η προαγωγή και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και γραμματείας και η λειτουργία των αξιών που προκύπτουν από αυτήν.

Στην Ακαδημία **διδάσκονται για ενήλικες:**

- Γραφή Παραμυθιών
 - Αφήγηση
 - Λαογραφία
 - Στίχος
 - Ποίηση
 - Μελοποίηση
 - Μουσικό παραμύθι
 - Θεατρική γραφή και παραμύθι
- και για παιδιά:**
- Αφήγηση
 - Γραφή παραμυθιών
 - Στίχος
 - Μελοποίηση.

Εικόνα 1: Το λογότυπο της Ακαδημίας Ποίησης και Παραμυθιού.

Εικόνα 2: Το Διδασκαλείο της Ακαδημίας Ποίησης και Παραμυθιού.

3. Πρακτικές πληροφορίες

Ο παρών Φάκελος για Εκπαιδευτικούς **συνοδεύει** την εκπαιδευτική ξενάγηση με τίτλο «Παραμυθο-ξενάγηση στο **Χάνι Αβέρωφ**». Ο κάθε Φάκελος **περιέχει**:

1. βασικές πληροφορίες για την κάθε **θεματική**,
2. προτεινόμενες **δράσεις** για χρήση **πριν** και **μετά** την ξενάγηση,
3. **πληροφορίες** για τη συμμετοχή των μαθητών στους μικρούς αρχαιολόγους,
4. παραπομπή για την **αξιολόγηση** του προγράμματος και
5. **παραρτήματα** με συμπληρωματικές πληροφορίες για την κάθε θεματική.

Οι Φάκελοι είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα www.guideintrace.com (ενότητα «Προτάσεις για σχολεία»).

3.1. Συμμετέχοντες και κόστος

Την εκπαιδευτική ξενάγηση μπορεί να την παρακολουθήσει κάθε φορά **1 σχολική τάξη** (ως 30 άτομα). Το κόστος συμμετοχής για κάθε παιδί είναι **2 ευρώ**.

Για να συμμετέχει μια σχολική τάξη στην εκπαιδευτική ξενάγηση, πρέπει να προηγηθεί **συνεννόηση** με την υπεύθυνη στα τηλέφωνα 6976 478073 και 25410 91973.

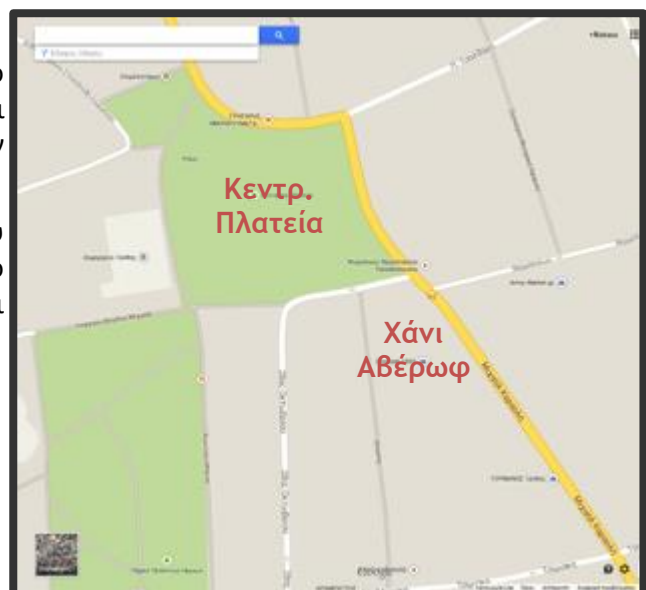
Η **παρουσία** και συμμετοχή των **Εκπαιδευτικών** κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ξενάγησης κρίνεται απαραίτητη και θεμιτή για την καλύτερη και ομαλή υλοποίησή της! Παρακαλείται ο/η υπεύθυνος/η Εκπαιδευτικός να ενημερώσει την εμπυχώτρια για **οποιοδήποτε θέμα σχετικό με τους μαθητές** που είναι απαραίτητο να γνωρίζει για την ομαλότερη διεξαγωγή της ξενάγησης (π.χ. δυσλεξία, νοητική υστέρηση, υπερκινητική συμπεριφορά κτλ.)!

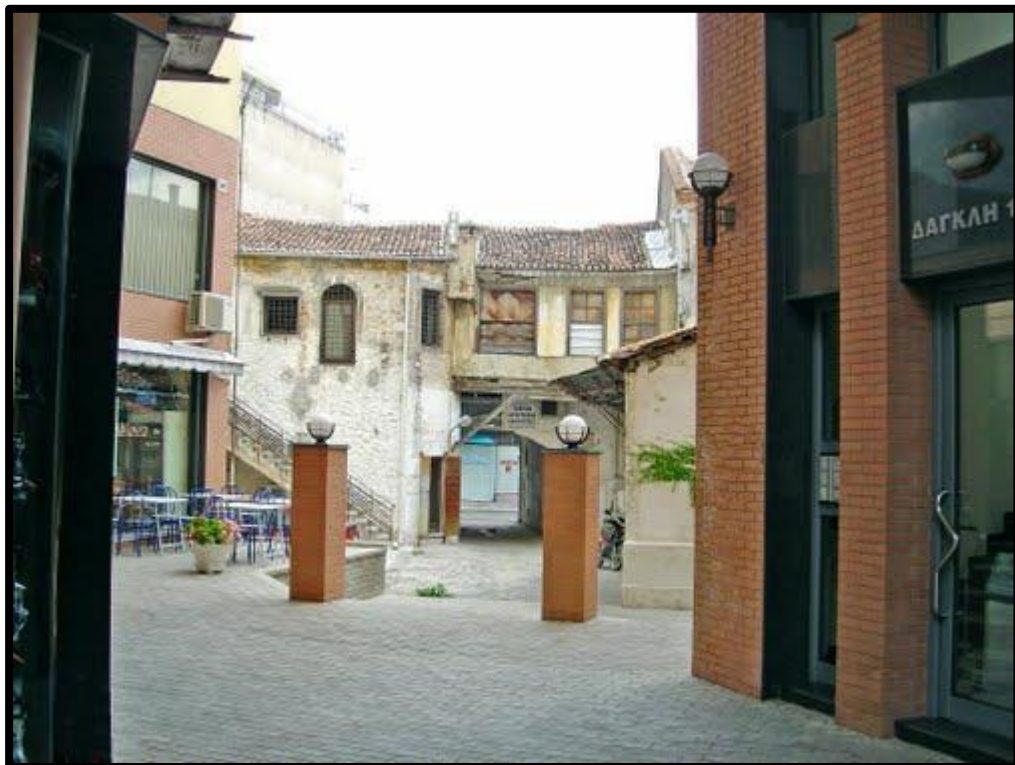
3.2. Χώρος υλοποίησης

Ο χώρος υλοποίησης της ξενάγησης είναι το **Χάνι Αβέρωφ** ανάμεσα στις οδούς Δαγκλή και Καραολή, πίσω από τη Λέσχη Αξιωματικών (Εικόνες 3-4).

Το μισό Χάνι σώζεται στην αρχική του μορφή και όχι όλο αναπαλαιωμένο, γι' αυτό χρειάζεται προσοχή σε μερικά σημεία που είναι πιθανόν επικίνδυνα λόγω **πτώσης υλικών**.

Εικόνα 3: Χάρτης της Ξάνθης με την κεντρική πλατεία και το Χάνι Αβέρωφ.

Εικόνα 4: Το Χάνι Αβέρωφ, μπροστά το τμήμα που γκρεμίστηκε και χτίστηκαν νέα καταστήματα και πίσω το παλιό χάνι.

3.3.Χρόνος υλοποίησης

Η εκπαιδευτική ξενάγηση διαρκεί **περίπου 1,5 ώρα** και πραγματοποιείται **καθημερινά** σε **2 κύκλους**.

Α' κύκλος	9.30 – 11.00 π.μ.
Β' κύκλος	11.30 π.μ. – 1.00 μ.μ.

3.4.Στόχοι και φιλοσοφία

Μέσα από την αποσαφήνιση των στόχων του προγράμματος «Οι μικροί αρχαιολόγοι της Θράκης» γίνεται κατανοητή και η γενικότερη φιλοσοφία του, που βασίζεται στη **βιωματική** και **συνεργατική** μάθηση μέσα από ποικίλες δράσεις με έμφαση στη χρήση του **παραμυθιού** ως μέσου προσέγγισης του πολιτισμού και της ιστορίας. Οι στόχοι, λοιπόν, συνολικά του προγράμματος «Οι μικροί αρχαιολόγοι της Θράκης» και της «Παραμυθο-ξενάγησης στο Χάνι Αβέρωφ» που υλοποιείται στα πλαίσιά του είναι:

1. να αποτελέσει η συμμετοχή στην ξενάγηση μια πλούσια σε **ερεθίσματα** εναλλακτική προσέγγιση στη γνώση, στον πολιτισμό και στην ψυχαγωγία,
2. να **προσεγγίσουν** τα παιδιά την έννοια του **παρελθόντος** μέσα από αναγωγές σε δικές τους εμπειρίες και σχετικές, απλές αλλά εποικοδομητικές δραστηριότητες,

3. να **γνωρίσουν** την πολυδιάστατη φύση του επαγγέλματος του **αρχαιολόγου** με βιωματικό και ψυχαγωγικό τρόπο, να κατανοήσουν με τι ασχολείται πέραν της ανασκαφής και γιατί,
4. να **πειραματιστούν** μέσα από απλές και δημιουργικές δραστηριότητες με τα βασικά θεωρητικά και πρακτικά **εργαλεία** ενός αρχαιολόγου,
5. να **συνεργαστούν** με ομαδικό πνεύμα και να προσεγγίσουν την έννοια ενός μνημείου τοπικής ιστορίας,
6. να **εκφραστούν** με ποικίλα μέσα και να εμπεδώσουν με το δικό τους τρόπο τη **θέση** των χώρων πολιτισμικής αναφοράς στην ανθρώπινη κοινωνία,
7. να **ανακαλύψουν** και να **ερμηνεύσουν** μέσα από παραμύθια, παιχνίδια και δραστηριότητες μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους της Θράκης και να εξοικειωθούν με αυτά,
8. να δουν μέσα από τα μνημεία και τους αρχαιολογικούς χώρους της Θράκης τον **πολυπολιτισμικό** χαρακτήρα της περιοχής που είναι υπαρκτός ως σήμερα και, τέλος,
9. να καλλιεργηθεί μια θετική αντιμετώπιση προς την **τοπική ιστορία** και τα **μνημεία** πολιτισμού της Ξάνθης και της Θράκης γενικότερα.

4. Δραστηριότητες πριν από την εκπαιδευτική ξενάγηση

Είναι θεμιτό **πριν** από τη συμμετοχή στην εκπαιδευτική ξενάγηση «Παραμυθο-ξενάγηση στο Χάνι Αβέρωφ» να γίνει κάποιου είδους προεργασία με τα παιδιά στην τάξη, ώστε η επίσκεψη να έχει όσο το δυνατόν εντονότερα και θετικότερα αποτελέσματα για τα παιδιά αλλά και τη μαθησιακή διαδικασία στο Δημοτικό Σχολείο.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται οι παρακάτω δραστηριότητες για να πραγματοποιηθούν πριν από την επίσκεψη στο μνημείο. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλες με τη σειρά ή μεμονωμένα και βασίζονται στο **Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών** του Δημοτικού Σχολείου. Μπορούν, βέβαια, να αναπτυχθούν περισσότερο ή λιγότερο ανάλογα με τις ανάγκες του/της Εκπαιδευτικού και να προσαρμοστούν στην κάθε τάξη.

α/ α	Προτεινόμενη δραστηριότητα	Σχέση με Μάθημα
1	ΠΑΡΕΛΘΟΝ: Τα παιδιά θυμούνται, καταγράφουν, ζωγραφίζουν, δραματοποιούν μια σκηνή που θυμούνται από το παρελθόν τους. Εύρεση παλιών, ασπρόμαυρων φωτογραφιών (δικών τους ή άλλων, με σημαντικά τοπικά κτίρια, π.χ. το Ρολόι της Ξάνθης). Συζήτηση για το παρελθόν, την παιδική ηλικία των γονιών, παππούδων τους, για το απώτερο παρελθόν της πόλης τους, τι ξέρουν για αυτό. Συζήτηση για τη χρησιμότητα του να θυμόμαστε τις εμπειρίες μας από το παρελθόν. Αναγωγή από το ειδικό (προσωπική εμπειρία) στο γενικό (τις επιστήμες της τοπικής ιστορίας).	Γλώσσα Ιστορία Μαθηματικά Μελέτη Περιβάλλοντος Θεατρική αγωγή
2	ΜΝΗΜΕΙΑ/ΑΚΙΝΗΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ: Τα παιδιά συζητούν για το τι είναι ένα μνημείο, τι σημαίνει η λέξη, τι σχέση έχει με τη μνήμη. Συζητούν ακόμα το διαχωρισμό σε «κινητά» και «ακίνητα μνημεία», τι σημαίνουν οι φράσεις, ποιος χαρακτηρίζει ένα ακίνητο μνημείο ως τέτοιο, γιατί και τι μπορεί να περιλαμβάνει (αρχαίο ή νεότερο κτίριο με διάφορες χρήσεις, π.χ. οικιακή, δημόσια, θρησκευτική, βιομηχανική κ.ά.). Οι μαθητές συζητούν για τυχόν επισκέψεις τους με την τάξη ή την οικογένειά τους σε τέτοιους χώρους, τι τους άρεσε, τι όχι και κάτι που θυμούνται. Βρίσκουν φωτογραφίες τέτοιων μνημείων (π.χ. Ρολόι Ξάνθης), βρίσκουν πληροφορίες για αυτά, ξεφυλλίζουν οδηγούς ακίνητων μνημείων (π.χ. Λευκού Πύργου Θεσσαλονίκης). Φαντάζονται πώς θα είναι το σχολείο τους μετά από πολλά χρόνια, όταν θα μετατραπεί ίσως και αυτό σε ... ακίνητο μνημείο! Παίρνουν το ρόλο αρχαιολόγων, ιστορικών, αρχιτεκτόνων, ξεναγών και επισκεπτών που βρίσκονται εκεί για κάποιον λόγο και παίζουν θεατρικό παιχνίδι.	Γλώσσα Φυσικά Μελέτη Περιβάλλοντος Θεατρική Αγωγή
3	ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ: Βάφουμε με φυτικά χρώματα ένα κομμάτι πέτρας και το θάβουμε ή το αφήνουμε εκτεθειμένο στα καιρικά φαινόμενα. Θάβουμε ή αφήνουμε έξω σε μια κούτα, επίσης, ένα σύρμα, ένα κομμάτι πηλού, ένα πλαστικό καπάκι, μια εφημερίδα, μια οδοντογλυφίδα. Τα αφήνουμε περ. 2	Φυσικά Μελέτη Περιβάλλοντος

	<p>μήνες ή παραπάνω, τα ξαναβρίσκουμε, για να δούμε τις επιπτώσεις του εδάφους στη διατήρησή τους. Σκεφτόμαστε τι τα επηρέασε και τα κατατάσσουμε ανάλογα με την κατάστασή τους. Γινόμαστε εμείς τα αντικείμενα αυτά και αφηγούμαστε το πώς πέρασαν μέσα στο χώμα ή εκτεθειμένα στις διάφορες καιρικές συνθήκες. Παίζουμε σε ζευγάρια τον τυφλοπόντικα: ο ένας με κάποιο απλό μουσικό όργανο οδηγεί το ζευγάρι του, που έχει κλειστά μάτια, στο χώρο. Ο τυφλοπόντικας αφηγείται και περιγράφει τι ακουμπά (φαντάζεται ότι ακουμπά και κάτι παλιό, φαντάζεται πώς βρέθηκε εκεί).</p>	<p>Γεωγραφία Μαθηματικά Θεατρική Αγωγή Μουσική</p>
4	<p>ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες. Η κάθε μία παίρνει μια φωτογραφία, ένα σχέδιο από ένα μνημείο ή αρχαιολογικό χώρο της περιοχής (π.χ. τμήμα του τείχους της Ακρόπολης της Βυζαντινής Ξάνθειας). Όλοι μαζί προσπαθούν να καταλάβουν τι δείχνει η φωτογραφία και φτιάχνουν μια απλή ιστορία περιλαμβάνοντας στοιχεία π.χ. το πώς ήταν παλιά το τείχος, ποιος και πώς το έφτιαξε, γιατί έπεσε κτλ. Η ιστορία καταγράφεται και τα παιδιά τη δραματοποιούν, τη αφηγούνται με τη συνοδεία μουσικής ή με απλά αυτοσχέδια όργανα. Την εικονογραφούν σαν κόμικ. Στη συνέχεια βρίσκουν και διαβάζουν ιστορικά στοιχεία για το μνημείο και τα παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους.</p>	<p>Θεατρική Αγωγή Μουσική Εικαστικά Ιστορία</p>
5	<p>ΧΑΝΙΑ: Τα παιδιά γράφουν τη γνώμη τους για το τι είναι ένα χάνι, από πού βγαίνει το όνομά του, τι περιλαμβάνει. Παίζουν λεκτικά παιχνίδια με τη λέξη «χάνι», γράφουν τη λέξη με τα σώματά τους. Βρίσκουν στο διαδίκτυο φωτογραφίες από παλιά χάνια ή караβάν-σεράγια. Διαβάζουν πληροφορίες για αυτά, τοποθετούν τις φωτογραφίες από γνωστά χάνια σε χάρτη. Παρατηρούν πού βρίσκονταν κυρίως. Προσπαθούν να βρουν αν υπάρχει σήμερα κάτι αντίστοιχο με τα χάνια ως προς τη λειτουργία τους - ξενοδοχεία. Μιλούν για εμπειρίες τους σε ξενοδοχεία, τον τρόπο λειτουργία τους. Ερευνούν στη δημοτική βιβλιοθήκη, βρίσκουν τα χάνια της περιοχής τους και τα τοποθετούν στον χάρτη της πόλης. Φτιάχνουν αντίγραφο ενός χανιού από πηλό, πλαστελίνη ή ανακυκλώσιμα υλικά. Γράφουμε ένα ποιηματάκι με ρίμα για τα χάνια, το μελοποιούμε και το χορογραφούμε. Δραματοποιούμε μια σκηνή που πιστεύουμε ότι θα διαδραματιζόταν στην καθημερινότητα ενός χανιτζή και ενός ξενοδόχου. Βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές.</p>	<p>Γλώσσα Μαθηματικά Ιστορία Γεωγραφία Εικαστικά Θεατρική Αγωγή Μουσική</p>
6	<p>ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ: Τα παιδιά πριν έρθουν στο Χάνι Αβέρωφ για την εκπαιδευτική ξενάγηση συζητούν για το πού θα πάνε, γράφουν τι περιμένουν να κάνουν εκεί, τι θέλουν να μάθουν, να κάνουν κτλ. Τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν κάτι σχετικό με αυτό που πιστεύουν ότι θα γίνει στην εκπαιδευτική ξενάγηση. Τα παιδιά συγκρίνουν όλα αυτά με άλλα αντίστοιχα μετά την ξενάγηση.</p>	<p>Γλώσσα</p>

5. Τι γίνεται κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ξενάγησης

Η «Παραμυθο-ξενάγηση στο Χάνι Αβέρωφ» έχει διάρκεια 1,5 περ. ώρας και την ακόλουθη δομή:

	Στάδιο εκπαιδευτικής ξενάγησης	Διάρκεια
A	Καλωσόρισμα τάξης, τοποθέτησή μας στον χώρο και εξοικείωση με αυτόν. Εισαγωγική συζήτηση για το πού βρισκόμαστε και το τι πιστεύουν ότι είναι ένα χάνι, ένα μνημείο.	5'
B	ΠΑΡΑΜΥΘΙ: Αφήγηση παραμυθιού σχετικού με τα χάνια «Ο αγωγιάτης και η κόρη του χανιτζή».	15'
Γ	ΟΜΑΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ: Χωρισμός σε 4 ομάδες (Χανιτζή, Καπνεμπόρων, Αγωγιάτη, Μαγαζάτορα) και ανάληψη εργασιών που πρέπει να φέρουν σε πέρας. Μέσω αυτών τα παιδιά παρατηρούν το χάνι, το πώς είναι χτισμένο, τη σημερινή του κατάσταση, τα καταστήματα που έχει, τους ανθρώπους που το χρησιμοποιούσαν άλλοτε και σήμερα. Γίνεται αναφορά στον καπνό, που τόσο επηρέασε την οικονομική και εμπορική ζωή της Ξάνθης, στους καπνέμπορους που κατέλυαν στα χάνια, στους αγωγιάτες που μετέφεραν προϊόντα, στα μαγαζιά που υπήρχαν στο διαμορφούμενο εμπορικό κέντρο των τελών του 19ου αιώνα, ακριβώς έξω από την παλιά πόλη.	50'
Δ	ΧΑΝΙ ΜΠΑΧΤΣΕΝΤΖΗ: Επίσκεψη στο διπλανό χάνι Μπαχτσεντζή, για να παρατηρήσουν τα παιδιά εκεί τη σωζόμενη κρήνη στο κέντρο του και να πάρουν μια ιδέα για την έκταση που καταλάμβαναν τα χάνια στο εμπορικό κέντρο της Ξάνθης.	10'
E	Σύντομη συζήτηση/ αξιολόγηση και καταγραφή των παρατηρήσεων των μαθητών.	5'
Σύνολο		90'

6. Δραστηριότητες μετά από την εκπαιδευτική ξενάγηση

Αν υπάρχει δυνατότητα χρόνου και διάθεση από τον/την Εκπαιδευτικό μπορεί να συνεχιστεί η ενασχόληση με τη θεματική και **μετά** το πέρας της ξενάγησης.

Δίνεται έτσι η ευκαιρία στα παιδιά να **εμπεδώσουν** καλύτερα τα όσα έγιναν κατά τη διάρκεια της ξενάγησης, να ρωτήσουν τυχόν **απορίες** που προέκυψαν αργότερα, να διατυπώσουν **σκέψεις** τους για το τι τους άρεσε, τι όχι, τι τους έκανε **εντύπωση**, να ασχοληθούν εκτενέστερα με κάτι που τους τράβηξε ιδιαίτερα το **ενδιαφέρον**, να εκφραστούν σχετικά, να **εφαρμόσουν** τα θετικά της εμπειρίας που είχαν και σε άλλους τομείς και μαθήματα κτλ.

Παρακάτω ακολουθούν μερικές μόνο προτάσεις για δραστηριότητες και παιχνίδια που βασίζονται σε όσα λαμβάνουν χώρα στην ίδια την εκπαιδευτική ξενάγηση αλλά και σε ενότητες μαθημάτων του Δημοτικού. Πολύ περισσότερες δραστηριότητες μπορούν να προκύψουν από τη φαντασία και την εμπειρία σας με τα παιδιά στην τάξη σας!

α/ α	Προτεινόμενη δραστηριότητα	Σχέση με μάθημα
1	ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΜΝΗΜΕΙΑ: Τα παιδιά καταγράφουν τις εντυπώσεις τους για την εκπαιδευτική ξενάγηση: τι είναι τελικά ένα μνημείο, ποια είναι η σημασία του για μας και τον τόπο μας, πώς σας φάνηκε η ξενάγηση, τι θυμάστε, τι σας έκανε εντύπωση, τι θα ρωτούσατε τώρα την ξεναγό; Κρατήστε σημειώσεις, κάντε μια ομαδική ζωγραφιά για την επίσκεψή σας στο Χάνι Αβέρωφ. Θυμηθείτε το παραμύθι και προσπαθήστε να το αφηγηθείτε στην τάξη. Φτιάξτε με ρίμα και μελοποιήστε ένα μικρό ποιηματάκι για το χάνι. Δείτε στον υπολογιστή τις φωτογραφίες από την ξενάγηση που τυχόν τραβήξατε, θυμηθείτε και συζητήστε για το τι γινόταν σε εκείνο το στάδιο της ξενάγησης. Κάντε κόμικ με τα διάφορα στάδια. Συγκρίνετε τις αρχικές προσδοκίες των παιδιών με τις τελικές απόψεις.	Γλώσσα Εικαστικά Μουσική Ιστορία Μελέτη Περιβάλλοντος
2	ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ - ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: Παίξτε παιχνίδι ρόλων χρησιμοποιώντας αυτούς που ανέλαβαν τα παιδιά στην ξενάγηση: χανιτζής, αγωγιάτης, καπνέμποροι, μαγαζάτορες. Λέμε στο κάθε παιδί στο αυτί έναν ρόλο και αυτό τον αναπαριστά με παντομίμα ή με κινήσεις και λόγια. Τα παιδιά θυμούνται και παίζουν το παιχνίδι παγωμένης εικόνας από την ξενάγηση. Θυμούνται τις καταστάσεις που υποδήθηκαν και συζητούν γιατί το αναπαράστησαν έτσι, τι μπορεί να συνέβαινε ακριβώς πριν και τι ακριβώς μετά. Παίξτε αντίστοιχο παιχνίδι ρόλων με μια επίσκεψη παιδιών σε ένα σύγχρονο ξενοδοχείο.	Γλώσσα Θεατρική Αγωγή Φυσικά Μελέτη Περιβάλλοντος
3	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ: Προσπαθήστε να φτιάξετε μια απλοποιημένη μακέτα από ένα χάνι με πηλό, τουβλάκια ή ανακυκλώσιμα υλικά. Ζωγραφίστε το Χάνι Αβέρωφ όπως διατηρείται το μισό σήμερα και όπως φαντάζεστε ότι θα ήταν, όταν λειτουργούσε ως πανδοχείο. Βρείτε και επισκεφτείτε ένα άλλο χάνι (π.χ. Χάνι Μωυσή, πίσω από το παλιό Δημαρχείο Ξάνθης), δείτε τι σώζεται σήμερα και φανταστείτε πώς ήταν παλιότερα. Ψάξτε στο διαδίκτυο ή σε βιβλία φωτογραφίες από άλλα χάνια και περιγράψτε τη διαρρύθμισή τους, βρίσκοντας ομοιότητες και διαφορές με τα Χάνια που	Εικαστικά Ιστορία Γλώσσα

	επισκεφτήκατε. Δείτε την ταινία του Θόδωρου Αγγελόπουλου «Ο θίασος» μέρος της οποίας εκτυλίσσεται στο Χάνι Αβέρωφ. Παρατηρήστε ομοιότητες και διαφορές με τη σημερινή του κατάσταση και πώς χρησιμοποιούνταν το κτίριο.	
4	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Επιλέξτε ένα θέμα τοπικής ιστορίας που μπορεί να ενδιαφέρει τα παιδιά (π.χ. πώς ήταν η ζωή των παιδιών πριν 100 χρόνια) και συγκεντρώστε σχετικές πληροφορίες. Βρείτε φωτογραφίες από την ομάδα «Παλιές φωτογραφίες της Ξάνθης» (https://www.facebook.com/groups/237817546256513/photos/), περιγράψτε τη σκηνή και δραματοποιήστε το πριν και το μετά. Ασχοληθείτε με τις βασικές χρονικές περιόδους της τοπικής ιστορίας της Ξάνθης και τοποθετήστε τις πάνω σε ένα σχοινί – γραμμή του χρόνου. Τοποθετήστε πάνω του ενδεικτικές φωτογραφίες από την έρευνά σας.	Γλώσσα Ιστορία Μαθηματικά
5	ΕΡΕΥΝΑ: Καλέστε κάποιον παππού ή γιαγιά για να μιλήσει για κτίρια παλιά, πώς ήταν π.χ. η πλατεία της πόλης παλιότερα, η γειτονιά σας, το σχολείο. Ετοιμάστε σχετικές ερωτήσεις, μαγνητοφωνήστε τη μαρτυρία και δημιουργήστε το δικό σας αρχείο τοπικής ιστορίας. Βρείτε και συγκρίνετε παλιές ασπρόμαυρες με νεότερες φωτογραφίες που απεικονίζουν τον ίδιο χώρο, τη γειτονιά του σχολείου σας. Βρείτε στο διαδίκτυο και διαβάστε πρωτοσέλιδα παλιών εφημερίδων. Φτιάξτε το δικό σας άρθρο για τη σημασία της τοπικής ιστορίας και το τι μάθατε μέσω της ενασχόλησής σας με αυτήν και στείλτε το σε μια τοπική εφημερίδα.	Γλώσσα Ιστορία Μαθηματικά Μελέτη Περιβάλλοντος
6	ΕΠΙΣΚΕΨΗ: Μελετήστε μαζί με τα παιδιά ένα άλλο ακίνητο μνημείο της περιοχής μας (π.χ. Ρολόι Ξάνθης, Χάνι Μωυσή, Καπναποθήκες), βρείτε το στο χάρτη και επισκεφτείτε το. Μπορείτε να ετοιμάσετε ερωτήσεις για αυτό στους κατοίκους της περιοχής ή ηλεκτρονικά σε ερευνητές που το έχουν μελετήσει, να το φωτογραφίσετε, να το ζωγραφίσετε με διάφορους τρόπους, να διαβάσετε στοιχεία για αυτό και να φτιάξετε με αυτά ένα δικό σας παραμύθι. «Υιοθετήστε» αυτό το μνημείο και αναλάβετε την ενημέρωση και των υπόλοιπων παιδιών του σχολείου σας για αυτό το χώρο μέσα από αφίσες, φωτογραφίες, σκίτσα σας για το πώς ήταν παλιά, παιχνίδια ρόλων με τους χρήστες του χώρου και βέβαια αφήγηση του παραμυθιού σας.	Μελέτη Περιβάλλοντος Γεωγραφία Ιστορία Εικαστικά Γλώσσα Θεατρική αγωγή
7	ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ: Συζητήστε για τη σημασία που πιστεύουν τα παιδιά ότι έχουν τα μνημεία του παρελθόντος στη σύγχρονη κοινωνία. Γιατί κατεδαφίστηκε το μισό χάνι και χτίστηκαν καινούρια εμπορικά καταστήματα εκεί; Ποια είναι τα προβλήματα των μαγαζάτορων που είναι ακόμα στα κτίρια από το παλιό χάνι; Τι προτείνουν τα παιδιά να γίνει με τα μνημεία της πόλης; Βρείτε στις ιστοσελίδες εφημερίδων άρθρα σχετικά με τη διατήρηση ή όχι παλιών κτιρίων και φέρτε τα στην τάξη. Προσπαθήστε να φανταστείτε και να αφηγηθείτε την ιστορία των κτιρίων αυτών, τι έζησαν, ποιους ανθρώπους γνώρισαν, τι θα γίνει αν γκρεμιστούν. Οργανώστε μια αντιπαράθεση απόψεων σχετικά με τη διατήρηση ή όχι του Χανιού που επισκέφτηκαν. Τα παιδιά χωρίζονται σε 2 ομάδες, από τις οποίες η πρώτη βρίσκει επιχειρήματα για τη διατήρησή του και η δεύτερη για την κατεδάφισή του. Τα επιχειρήματα πρέπει να είναι λογικά και η συζήτηση να ακολουθεί κάποιους κανόνες (σεβόμαστε τον ομιλητή, περιμένουμε τη σειρά μας, δεν μαλώνουμε κτλ.). Η κάθε ομάδα φτιάχνει μια αφίσα για την υπεράσπιση	Γλώσσα Θεατρική αγωγή Μελέτη Περιβάλλοντος Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

των απόψεών της.	
------------------	--

Παρακαλώ να μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με την ξεναγό, για τυχόν απορίες σχετικές με τα χάνια ή γενικότερα την εκπαιδευτική ξενάγηση (6976 478083, 25410 91973, nat.michailidou@yahoo.gr).

Ειδικά αν μετά την επίσκεψη στο μνημείο προκύψει μια σχετική με την αρχαιολογία προσπάθεια από την τάξη σας (έκθεση ζωγραφικής, αντικειμένων, φωτογραφίας, κατασκευές κτλ.), θα ενδιαφερόμουν πολύ να τη δω προσωπικά!

Καλή και δημιουργική ενασχόληση!

7. Σχέση με μαθήματα Δημοτικού Σχολείου

Η «Παραμυθο-ξενάγηση στο Χάνι Αβέρωφ» μπορεί να συνδυαστεί επιτυχώς με διάφορες ενότητες και κεφάλαια διάφορων μαθημάτων από το **Πρόγραμμα Σπουδών** της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Παρακάτω ακολουθεί μια ενδεικτική και επιγραμματική λίστα με τις ενότητες ανά μάθημα και τάξη που μπορούν να ενισχυθούν μέσω της εκπαιδευτικής ξενάγησης.

7.1. Γ΄ Τάξη

- Ιστορία: Γλωσσάριο «αρχαιολόγος», «ερείπια», «πολιτισμός», γενικότερη συζήτηση για το τι είναι ιστορία
- Γλώσσα: ενότητες (τεύχος Α΄) «Το σχολείο ταξιδεύει στο χρόνο», (τεύχος Β΄) «Μηχανές του μέλλοντος»
- Μαθηματικά: κεφ. 8 «Μέτρηση μηκών με εκατοστά και χιλιοστά», κεφ. 49 «Μέτρηση του χρόνου», κεφ. 50 «Μέτρηση της επιφάνειας»
- Μελέτη Περιβάλλοντος: ενότ. 2 κεφ. 3 «Δημιουργήματα της φύσης και έργα του ανθρώπου», ενότ. 2 κεφ.5 «Ο χάρτης, μια εικόνα του τόπου μας», ενότ. 7 «Ο πολιτισμός μας»
- Εικαστικά Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: κεφ. Β6 «Γεφύρια», κεφ. Γ4 «Από τις λέξεις στις εικόνες», κεφ. Δ3 «Συντροφιά με ένα άλογο στα μονοπάτια της τέχνης», κεφ. Δ6 «Ανθρωποι-κούκλες»
- Μουσική Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: κεφ. 8 «Δυνατά σιγά», κεφ. 11 «Αργά γρήγορα», κεφ. 14 «Ένα παραμύθι γίνεται τραγούδι», κεφ. 22 «Γνωρίζοντας τα ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα»
- Φυσική Αγωγή Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: ενότητες «Ψυχοκινητική Αγωγή», «Μουσικοκινητική Αγωγή»

7.2. Δ΄ Τάξη

- Ιστορία: 6η ενότητα «Η ιστορία του τόπου μου»
- Γλώσσα: ενότητα 1 «Ένα ακόμα σκαλί», ενότητα 2 «Ρώτα το νερό τι τρέχει», ενότητα 6 «Ιστορίες παιδιών», ενότητα 9 «Η παράσταση αρχίζει», ενότητα 11 «Γελάσαμε με την ψυχή μας», ενότητα 16 «Ταξίδια στην Ελλάδα»
- Μαθηματικά: κεφ. 7 «Αξιολογώ και οργανώνω πληροφορίες», κεφ. 16 «Νομίσματα και δεκαδικοί αριθμοί», κεφ. 17 «Μετρώ και εκφράζω το μήκος», κεφ. 43 «Αντίστροφα προβλήματα. Αρχαιολογικοί χώροι της Ελλάδας», κεφ. 51 «Μετρώ το χρόνο. Γενεαλογικό δέντρο»
- Μελέτη Περιβάλλοντος: ενότητα 1 «Ελλάδα – Η χώρα μας», ενότητα 2 «Ο πολιτισμός των Ελλήνων και των άλλων λαών», ενότητα 4 «Επαγγέλματα και προϊόντα στον τόπο μας»
- Εικαστικά Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: κεφ. Β6 «Γεφύρια», κεφ. Γ4 «Από τις λέξεις στις εικόνες», κεφ. Δ3 «Συντροφιά με ένα άλογο στα μονοπάτια της τέχνης», κεφ. Δ6 «Ανθρωποι-κούκλες»
- Μουσική Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: κεφ. 8 «Δυνατά σιγά», κεφ. 11 «Αργά γρήγορα», κεφ. 14 «Ένα παραμύθι γίνεται τραγούδι», κεφ. 22 «Γνωρίζοντας τα ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα»
- Φυσική Αγωγή Γ΄-Δ΄ Δημοτικού: ενότητες «Ψυχοκινητική Αγωγή», «Μουσικοκινητική Αγωγή»

7.3. Ε΄ Τάξη

- Ιστορία: κεφ. Β «Η καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο», κεφ. Ε «Η καθημερινή ζωή των Βυζαντινών στην ύπαιθρο», κεφ. Στ «Οι Οθωμανοί Τούρκοι κατακτούν τα Βυζαντινά εδάφη»
- Γλώσσα: (τεύχος Α) ενότητα 1 «Ο φίλος μας το περιβάλλον», (τεύχος Β) ενότητα 10 «Μυστήρια – επιστημονική φαντασία» (Χαμένοι πολιτισμοί, Η μηχανή του χρόνου), (τεύχος Γ) ενότητα 13 «Κατασκευές»
- Μαθηματικά: ενότητα 8 «Αξιολόγηση πληροφοριών σε ένα πρόβλημα»
- Γεωγραφία: ενότ. Α «Οι χάρτες. Ένα εργαλείο για τη μελέτη του κόσμου», ενότ. Β κεφ. 25 «Αλλαγές στην επιφάνεια της γης», ενότ. Γ κεφ. 28 «Οι Έλληνες: ένας λαός με μεγάλη και συνεχή ιστορία», κεφ. 32 «Οι πόλεις της Ελλάδας», κεφ. 36 «Η αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα», κεφ. 40 «Οι υπηρεσίες στην Ελλάδα», κεφ. 41 «Οι συγκοινωνίες στην Ελλάδα»
- Φυσικά: ενότητα «Υλικά σώματα»
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή: ενότ. Γ κεφ. 4 «Η δημοκρατία στην καθημερινή μας ζωή», ενότ. Δ κεφ. 3 «Ο ενεργός πολίτης αποφασίζει, συμμετέχει και δρα»
- Εικαστικά Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: ενότ. Α κεφ. 5 «Πηλός», ενότ. Γ κεφ. 4 «Μακέτα-Αρχιτέκτονας-Μακετίστας»
- Θεατρική αγωγή Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: Ζώνη 2 «Σώμα και έκφραση», Ζώνη 4 «Η ομάδα», Ζώνη 5 «Ο χώρος», Ζώνη 9-11 «Δραματοποίηση», Ζώνη 12-16 «Πορεία της θεατρικής παράστασης»
- Μουσική: κεφ. 9 «Ας κρατήσουμε το ρυθμό», κεφ. 13 «Συνήχηση παρακαλώ!»
- Φυσική Αγωγή Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: κεφ. 7 «Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί»

7.4. Στ΄ Τάξη

- Ιστορία: ενότ. Β κεφ. 5 «Η οικονομική ζωή», ενότ. Δ κεφ. 5 «Η Θράκη, η Μικρά Ασία και ο Πόντος, ακμαία ελληνικά κέντρα», ενότ. Ε κεφ. 4 «Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο»
- Γλώσσα: ενότητα 1 «Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα», ενότητα 2 «Κατοικία», ενότητα 7 «Η ζωή έξω από την πόλη», ενότητα 13 «Τρόποι ζωής και επαγγέλματα»
- Μαθηματικά: ενότητα 4 «Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων»
- Γεωγραφία: κεφ. 16 «Οι φυσικές καταστροφές και οι συνέπειες στη ζωή του ανθρώπου», κεφ. 17 «Οι ανθρώπινες δραστηριότητες ως παράγοντας μεταβολών στην επιφάνεια της Γης», κεφ. 31 «Αξιοθέατα, μνημεία και ιστορική συνέχεια των λαών της Ευρώπης»
- Μουσική: κεφ. 10 «Η ελληνική μουσική στους αιώνες...των αιώνων»
- Εικαστικά Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: ενότ. Α κεφ. 5 «Πηλός», ενότ. Γ κεφ. 4 «Μακέτα-Αρχιτέκτονας-Μακετίστας»
- Θεατρική αγωγή Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: Ζώνη 2 «Σώμα και έκφραση», Ζώνη 4 «Η ομάδα», Ζώνη 5 «Ο χώρος», Ζώνη 9-11 «Δραματοποίηση», Ζώνη 12-16 «Πορεία της θεατρικής παράστασης»
- Φυσική Αγωγή Ε΄-Στ΄ Δημοτικού: κεφ. 7 «Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί»

8. Αξιολόγηση

Επειδή πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και καλύτερης προσαρμογής της κάθε εκπαιδευτικής ξενάγησης στις ανάγκες και επιθυμίες των συμμετεχόντων, παρακαλώ να αφιερώσετε **10 λεπτά** μετά από τη χρήση του Φακέλου για τη συμπλήρωση ενός **ερωτηματολογίου διαδικτυακά**.

Εναλλακτικά επικοινωνήστε μαζί μου (6976 478073 ή nat.michailidou@yahoo.gr), για να σας στείλω το ερωτηματολόγιο σε έντυπη μορφή. Ούτως ή άλλως, η **συμβολή** σας είναι **πολύτιμη** εξαιτίας της διαφορετικής σας θεωρητικής κατάρτισης καθώς και της πρακτικής εμπειρίας σας με τα παιδιά σε καθημερινό επίπεδο.

Όσοι συμμετείχατε στην «**Παραμυθο-ξενάγηση Χάνι Αβέρωφ**», παρακαλώ συμπληρώστε το ερωτηματολόγιο:

<https://docs.google.com/forms/d/1RJalbl9SvFDzvisf564h3NDNrYzUZo2NEt1eBSSonu8/viewform>

**Στείλτε στην παραπάνω διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τα στοιχεία σας,
αν επιθυμείτε να ενημερώνεστε για άλλες παρόμοιες δράσεις, εκδηλώσεις
και εκπαιδευτικές ξεναγήσεις.**

Όνοματεπώνυμο

Σχολείο

Τηλ. και email σχολείου

Τηλ. και email εκπαιδευτικού

9. Ενδεικτική Βιβλιογραφία

9.1. Ιστορία Ξάνθης

- Εξάρχου, Θ. (1997). *Ματιές στο χτες της Ξάνθης μέσα από φωτογραφίες*. ΠΑΚΕΘΡΑ.
- Εξάρχου, Θ. (2001). *Ξάνθη: Δέκα μονογραφίες*. ΠΑΚΕΘΡΑ.
- Εξάρχου, Θ. (2005). *Ξάνθη 1861 - 1911. Στοιχεία ιστορίας*. ΠΑΚΕΘΡΑ.
- Ιωαννίδης, Στ. (1990). *Ξάνθη 1870-1940. Εικόνες και μαρτυρίες από την ιστορία της*. Ξάνθη.
- Κυριακίδης Στ. (1960). *Περί την ιστορία της Θράκης. Αι πόλεις Ξάνθη και Κομοτηνή*. Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου.
- Ξανθόπουλος, Π. & Χριστοδούλου, Κ. (επιμ.) (2011). *Μικρές ιστορίες της Ξάνθης. Ξάνθεια-Ξάνθη, μια ιστορία-ένα ταξίδι*. Φιλοπρόοδη Ένωση Ξάνθης.
- Μαυρίδης, Δ. (επιμ.) (2008). *Ξάνθη. Η πόλη με τα χίλια χρώματα*. Δήμος Ξάνθης.
- Μπακιρτζής, Χ. & Τριαντάφυλλος, Δ. (2001). *Θράκη*. ΠΙΟΠ.
- Συλλογικό έργο (1994). *Θράκη*. Γ.Γ. Περιφέρειας Αν.Μακεδονίας-Θράκης.
- Συλλογικό έργο (2006). *Ιστορικοί και Αρχαιολογικοί χώροι Δράμας-Καβάλας και Θράκης*. Δ' Σώμα Στρατού.

9.2. Χάνια

- Ανδρούδης, Π. (2004). *Χάνια και Καραβάν-Σεράγια στον Ελλαδικό χώρο και στα Βαλκάνια*. Πολιτιστική Ολυμπιάδα, ΟΠΕΠ.
- Ανδρούδης, Π. (2005). Χάνια και Καραβάν-σεράγια στην Αδριανούπολη. Ιστορικές και αρχαιολογικές μαρτυρίες, *Περί Θράκης*, 5, 69-94
https://www.academia.edu/attachments/30204924/download_file?st=MTQxMTM3NDU2Ni4xMDMuNzQuNjgsNDI0OTk1MA%3D%3D&s=work_strip 10/11/2013
- Ανδρούδης, Π. (2006). Το μεγάλο Καραβάν-Σεράι (Büyüik Kervansarayi) της Θεσσαλονίκης. Ιστορικές και αρχαιολογικές μαρτυρίες, *Μακεδονικά*, 36, 63-97
http://media.ems.gr/ekdoseis/makedonika/makedonika_35/ekd_pemk_35_Androudiss.pdf 10/11/2013
- Ανδρούδης, Π. (2008). Κοσμική Οθωμανική Αρχιτεκτονική της Ελλάδας. Στο Μπρούσκαρη, Ε. (επιμ.). *Η οθωμανική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, Υπουργείο Πολιτισμού, 53-54, 58-59.
- Γαβρά, Ε. (1986). Χάνια και καραβαν σεράγια από την Θεσσαλονίκη έως την πόλη των Σερρών και γύρω απ' αυτήν από το 1774 έως το 1913, *Μακεδονικά*, 25, 143-179
http://media.ems.gr/ekdoseis/makedonika/makedonika_25/ekd_pemk_25_Gavra.pdf 10/11/2013
- Γκιόκας, Μ. (1999). *Η ξενοδοχία παρ' Έλλησιν του Ν. Λέκκα*. Αθήνα.

Γρηγορίου, Α. (2003). *Χάνια, πανδοχεία, ξενοδοχεία της Θεσσαλονίκης: 1875-1917*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Λαμπράκη, Α. (1982). Ταξιδεύοντας, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, 3, 25-26
<http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/3-7.pdf> 10/11/2013

Παπαδάμου, Α. (1982). Ένα χάνι της Θεσσαλονίκης, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, 3, 38-39
<http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/3-9.pdf> 10/11/2013

Στεφανίδου, Α. (2001). Τα χάνια της Θεσσαλονίκης, στο Μυρτσιώτη, Γ. (επιμ.) Παλαιά Ξενοδοχεία της Θεσσαλονίκης, *Επτά Ημέρες*, 21/10/2001, 5-7
<http://www.kathimerini.gr/kath/7days/2001/10/21102001.pdf> 10/11/2013

9.3. Χάνια Ξάνθης

Γεωργαντζής, Π. (1983). Τα χάνια της Ξάνθης και η συμβολή τους στη διαμόρφωση της πόλης, *Θρακικά Χρονικά*, 38, 133-138.

Ζαρκάδα, Χ. (1982). Τα χάνια της Ξάνθης, *Θρακικά Χρονικά*, 37, 189-207.

Ζαρκάδα, Χ. (1984). Τα χάνια της Ξάνθης, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, 13, 80-86
<http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/13-12.pdf> 10/11/2013

Στραπατσάκη, Β. (2009). Το χάνι της οδού Μαυρομιχάλη στην Ξάνθη: αποκατάσταση και αξιοποίηση. *Greek Architects* <http://www.greekarchitects.gr/gr/ερευνητικες/to-xani-tης-οδου-μαυρομιχάλη-στην-ξάνθη-αποκατάσταση-και-αξιοποίηση-id2040> 10/11/2013

9.4. Τοπική ιστορία και Σχολείο

Αργυροπούλου, Χρ. (1997). *Η διδακτική της ιστορίας. Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις. Τοπική ιστορία*. Αθήνα.

Ασδραχάς, Σ. (1995). Η τοπική ιστορία, *Ιστορικά απεικασματα*, Αθήνα, Θεμέλιο, 179-182.

Βαϊνά, Μ. (1997). *Θεωρητικό πλαίσιο διδακτικής της τοπικής ιστορίας για τον εικοστό αιώνα*. Gutenberg, Αθήνα.

Βλάχου, Μ., (2006). Η αξιοποίηση του τοπικού περιβάλλοντος και η οργανική του ένταξη στο μάθημα της Ιστορίας, στο Γ. Κόκκινος και Ε. Νάκου (επιμ.), *Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 395-448.

Βώρος, Φ. (1990). Τοπική Ιστορία, *Εκπαιδευτικά*, 20, 33-41.

Βώρος Φ. (1991). Τοπική Ιστορία, *Διάλογος*, 9, 27-39.

Γιαννόπουλος, Γ. (1992). Η τοπική ιστορία, στο *Τοπική Ιστορία και Αρχαία. Πρακτικά Διημέρου* (Σάμος, 26-27 Απριλίου 1991), Σάμος, 17-41.

Γριτσόπουλος, Τ. (1979). Η συγγραφή της τοπικής ιστορίας, *Πελοποννησιακά*, 13, 115-119.

Λεοντσίνης, Γ. (1996). *Διδακτική της Ιστορίας. Γενική – Τοπική ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση*. Αθήνα.

Λεοντσίνης, Γ. και Ρεπούση, Μ. (2001). *Η τοπική ιστορία ως πεδίο σπουδής στο πλαίσιο της σχολικής παιδείας*. Αθήνα, ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΟΕΔΒ.

Μιχαηλάρης, Π. (1994). Η πρόσληψη της τοπικής ιστοριογραφίας, *Επιστημονική Συνάντηση στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά*, Κ.Ν.Ε. – Ε.Ι.Ε., Αθήνα, 211-221.

Ντούλας, Χ. (1988). Σχολικά βιβλία ιστορίας και τοπική ιστορία: η περίπτωση της Θεσσαλίας, *Σεμινάριο*, 9, 88-107.

Παππάς, Θ. (επιμ.) (2000). *Κέρκυρα. Εγχειρίδιο Τοπικής Ιστορίας*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Δήμος Κερκυραίων, Αθήνα.

Ρεπούση, Μ. (2000). Τοπικές ιστορίες στο σχολείο. Από το γενικό παρελθόν στο παρελθόν του τόπου, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 112, 97-108.

Ρεπούση, Μ. (2000). Διδακτικές προσεγγίσεις της τοπικής ιστορίας. Ιστορικό ερώτημα και ανάπτυξη σχεδίων εργασίας, *Φιλολογος*, 102, 590-606.

Σκουτέρη-Διδασκάλου, Ε. (1994). Η σημασία της τοπικής ιστορίας: ανθρωπολογική προσέγγιση, στο *Βελβεντό. Χθες, σήμερα, αύριο. Πρακτικά του Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη, 220-234.

Χαρίτος, Χ. (1988). Από την τοπική ιστορία στην αυτογνωσία, *Εκπαιδευτικά*, 12, 92-98.

Χαρίτος, Χ. (1999). *Η τοπική ιστορία στο σχολείο*. Βόλος.

Σημείωση: Τα περισσότερα από τα βιβλία και περιοδικά για την Ξάνθη και τα χάνια της υπάρχουν διαθέσιμα στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Ξάνθης.

